

Økonomisk overskudd, demokratisk underskudd

Saken: Konsekvensene av 18 år med EØS er kartlagt

Aktørene: En utredningsgruppe ledet av Fredrik Sejersted

Perspektivene: Vi har fått mer penger og mindre demokrati

EØS-avtalen har gitt økonomisk overskudd og demokratisk underskudd. Det er kortversjonen av europautredningen som ble lagt fram denne uken. Utredningen tar for seg Norges forhold til EU etter at EØS-avtalen begynte å virke 1. januar 1994.

Rapporten viser at Norge er like tett integrert i EU som mange medlemsland, og at EØS-avtalen har tjent norsk økonomi svært godt. Samtidig blir det «demokratiske underskuddet» stadig større ettersom vi i økende grad underlegges lover og regler vi ikke har innflytelse over.

Redusert EFTA

EØS-avtalen sikret i 1994 EFTA-landene Norge, Island og Lichtenstein adgang til EUs indre marked til tross for at landene ikke ønsket å være medlemmer. EFTA er en frihandelsorganisa-

sjon som ble dannet i 1960 som et slags alternativ til Det europeiske økonomiske fellesskap (EF) som i dag er blitt til EU. De fleste medlemslandene meldte imidlertid overgang til EF/EU, og i 94 var det bare Norge, Sveits, Island og Lichtenstein igjen. Sveits sa imidlertid nei også til EØS og fikk sin egen handelsavtale.

I Norge ble EØS solgt inn som en mulighet til å få nytte godt av de fire frihetene og en økonomisk integrering uten å måtte miste selvråderett gjennom et fullt medlemskap. Ikke minst ble vetoretten trukket fram i ebatten, kom det et forslag fra Brussel som var alt for usmakelig så skulle vi faktisk ha lov å si nei. Baksiden av medaljen, noe ja-siden allerede den gangen ikke unnlot å bemerke, var at vi ikke fikk noen innflytelse på de mange beslutningene som kom til å få innflytelse over oss.

8000 lovbestemmelser

Og de beslutningene er blitt svært mange skal vi tro utrederne. 287 saker har passert Stortinget på de 18 årene det er snakk om og nærmere 8 000 bestemmelser med opphav i EU er blitt innført i norsk lov. Våre hjemlige EU-motstandere har vært med på det aller meste, kan utredningen røpe. 265 av de 287 sakene det refereres til er blitt vedtatt av et enstemmig storting. 75 prosent av EUs regler gjelder i dag i Norge, og de fleste av de resterende 25 prosentene angår Euro-samarbeidet hvor vi hele tiden har stått utenfor.

Norges forhold til EU innebærer i all hovedsak at det er Norge som ensidig tilpasser seg, slår rapporten fast. Norge får informasjon fra Brussel, men påvirker minimalt. Vi får svært få varige unntak og vi har ikke tatt i bruk vetoretten. Til alt overmål anty-

der utvalget at Regjeringen kan ha brutt Grunnloven ved å gå over hodet på Stortinget i EU-tilpassinger på forsvarsområdet.

På en del viktige områder har imidlertid EØS ikke hatt noen stor betydning. Landbruks- og fiskeripolitikk er bare delvis preget av EU-tilpasning, mens avviklingen av statlige monopolselskaper, statsstøtte og favorisering av nasjonale selskaper ville skjedd uansett. Spådommene fra 90-tallet om at EU ville ødelegge velferdsstaten, norsk arbeidslivsmønstre, norsk distriktpolitikk, forbrukervern og likestillings- og miljøpolitikk har ikke slått til, skal vi tro utvalget.

Medlemskap enda bedre

Økonomisk har vi derimot fått svært mye igjen for EØS-medlemskapet. Da rapporten ble lagt fram omtalte utvalgsleder Fredrik Sejersted tiden siden 1994 som «en gylden periode for Norge».

Fredrik Sejersted har ledet en utredningsgruppe

Avtalen har hatt en positiv innvirkning på grensekryssende handel, og det har ført til en arbeidsinnvandring som både næringslivet og landbruket har hatt godt av. Norsk økonomi har vokst med 60 prosent og sysselsettingen med 25 prosent siden avtalen ble innført. Kjøpekraften har

Nordmenn er mer alene

► **De siste 20 årene** har nordmenn blitt en time og tre kvarter mer alene per døgn.

Alenetiden, som inkluderer tiden vi sover, har økt i alle aldersgrupper alle dager i uka, ifølge tidsbruksundersøkelsen fra Statistisk sentralbyrå.

Av døgnets 24 timer går seks og en halv time til fritidsaktiviteter, tre og en halv time til inntektsgivende arbeid og omtrent det samme til husholdsarbeid. Nesten ti og en halv time brukes på personlige behov som søvn, kroppshygiene og måltider. (©NTB)

NØKKELTALL		max	min	14.07.2011	19.01.2012	Endringer fra 12.01.2012
Rente	3 mnd NIBOR pengemarkedsrente	3,30	2,64			2,64 % ↓ 0,03
Euro		7,87	7,59			7,68 kr ↓ 0,01
Dollar		6,04	5,37			5,98 kr ↓ 0,06
Olje	SPOT	118,40	104,30			110,52 \$ ↓ 1,28
Oslo Børs	Oslo Benchmark Index	422,89	337,14			396,53 ↑ 0,54 %
Europa	FTSE Eurotop 100	2280,33	1889,93			2165,73 ↑ 1,19 %
USA	S&P 500	1337,28	1162,16			1293,65 ↑ 0,13 %

Sparer på nytt legemiddel

► **Oslo universitetssykehus** (OUS) kutter regningen fra

1,7 millioner kroner til 300 000 kroner ved å bytte legemiddel til bruk på blant annet intensivpasienter. Men ikke alle mener at det billigere alternativet er like trygt.

OUS tok avgjørelsen etter å ha forhørt seg med de medisinske ansvarlige ved sykehuset. OUS innhentet også faglig råd fra den offentlige legemiddelrådgivningstjenesten Relis. De ansatte hadde ingen innvendinger, men det hadde Relis.

– Det har kommet rapporter på at preparatet har forlenget blødninger, gitt kraftig fall i blodtrykk og at det har ført til alvorlige allergiske reaksjoner, sier farmasøyt og spesialrådgiver Kirsten Myhr i Relis. (©NTB)

Giske vs. Norvik

► **Den store saken** har vært krangelen mellom Telenors styreleder Harald Norvik og

næringsminister i forbindelse med Telenors salg av TV 2 til danske Egmont. Norvik holdt en pressekonferanse som blottla Giskes spill og som samtidig viste at Norvik, i samarbeid med LO-leder Roar Flåthen, gikk bak Giskes rygg til statsministeren, og fikk hans ord på at TV2-salget var deres, og ikke regjeringens business, selv om staten eier mesteparten av aksjene i Telenor.

Spørsmålet er om Giske er svekket etter å ha vært ulydig mot statsministeren og likevel forsøkt å presse Norvik til ikke å selge. Giske har imidlertid styrket seg på venstresiden i partiet, der de er lite glad for salget, og heller ikke har samme sans som høyresiden for at staten må være

forsiktig med utøvelsen av eierskap i børnoterte selskaper (som Telenor bl.a.).

Får støtte av fylkeslederne

► **Et klart flertall** av fylkeslederne i Arbeiderpartiet støtter næringsminister Trond Giske i feiden med Telenor.

NRK har spurt 17 av 19 fylkesledere i Arbeiderpartiet om Giske hadde rett til å uttrykke sin mening om TV 2-salget slik han gjorde. Kun én mener næringsministeren gikk over streiken, mens 13 gir ham sin fulle støtte. Tre har unnlatt å svare. (©NTB)